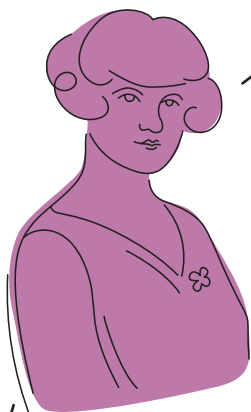
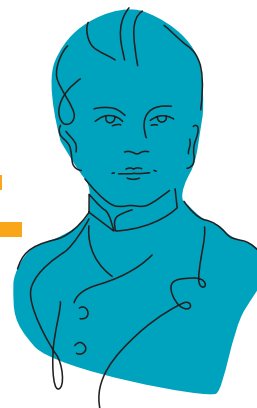

WIELCY Z MAŁOPOLSKI

Realizator
projektu:

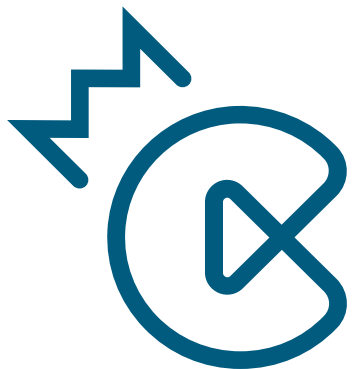

MAŁOPOLSKIE
CENTRUM NAUKI
COGITEON

INSTYTUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

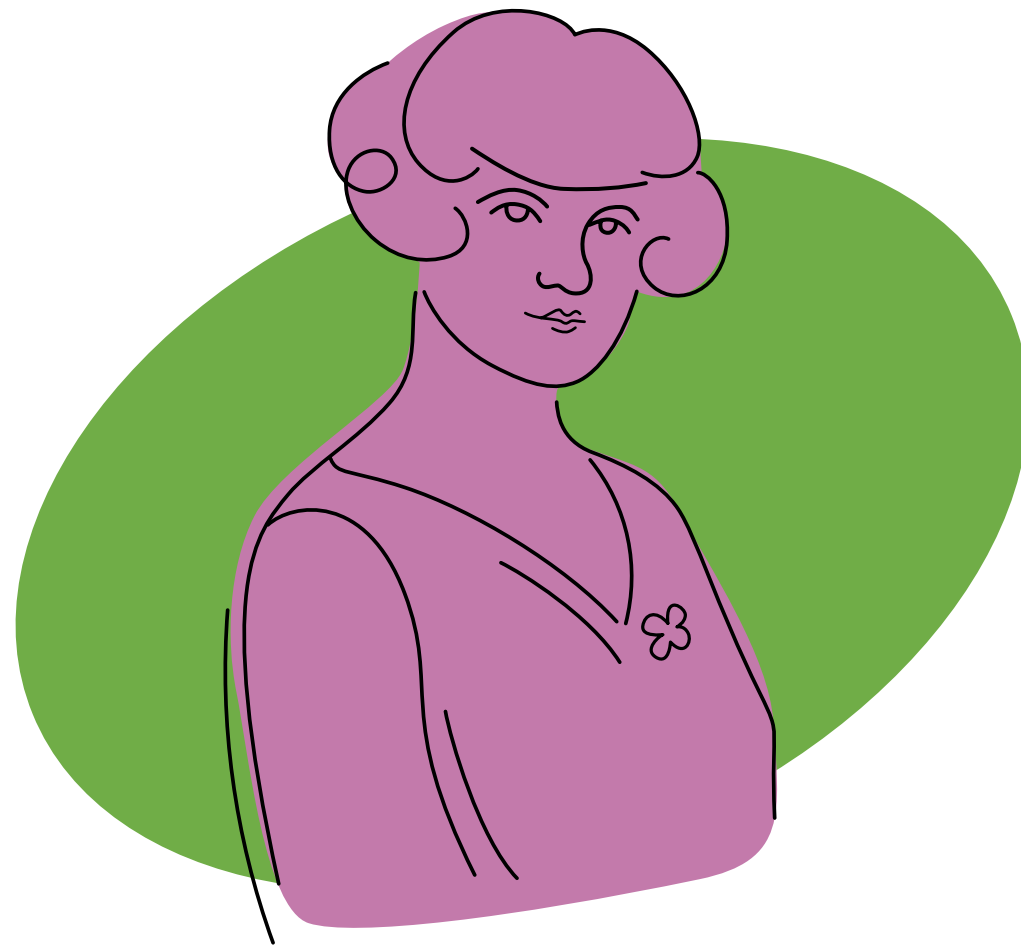
Partner
projektu:

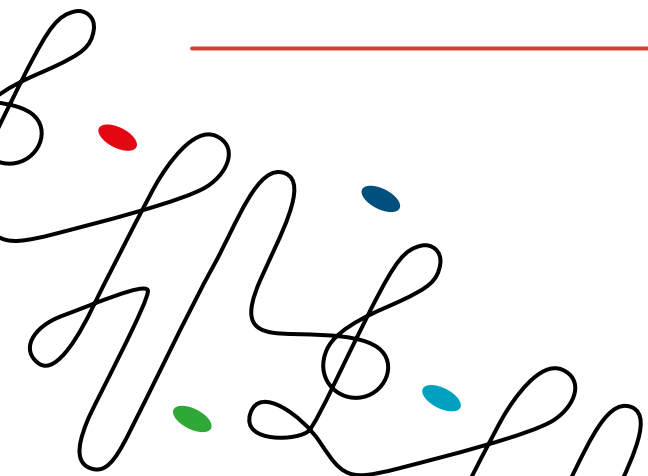
WIELCY Z MAŁOPOLSKI

- Wielki talent pianistyczny i kompozytorski
- Pracowitość, która pozwoliła jej zrobić karierę w Polsce i za granicą
- Kobieta z pasją poświęcająca się swym uczniom

**WŁADYSŁAWA
MARKIEWICZÓWNA**

1900–1982

Dlaczego Markiewiczówna a nie Markiewicz?

Utrzymujący się jeszcze w niektórych formach staropolski sposób przedstawiania osób z rodziny polegał na dodawaniu różnych końcówek do tego samego nazwiska w zależności od pokrewieństwa i koligacji.

PRZYKŁADY na kilku nazwiskach:

Mąż i ojciec: **Kowal**, żona: **Kowalowa**, córka **Kowalówna**, **Kowalanka**

Mąż i ojciec: **Kowalski**, żona: **Kowalska**, córka: **Kowalczanka**

Mąż i ojciec: **Kowalewicz**, żona: **Kowalewiczowa**, córka **Kowalewiczówna**, **Kowalewiczanka**

Mąż i ojciec: **Sapieha**, żona: **Sapiehowa** lub **Sapieżyna**, córka: **Sapiehówna**, **Sapieżanka**

Mąż i ojciec: **Sienkiewicz**, żona: **Sienkiewiczowa**, córka: **Sienkiewiczanka**, **Sienkiewiczówna**

A zatem;

Mąż i ojciec: **Markiewicz**, żona: **Markiewiczowa**, córka: **Markiewiczanka**, **Markiewiczówna**

a np. dopełniacz od „**Markiewiczówna**” brzmi **Markiewiczównej**, ale i **Markiewiczówny**.

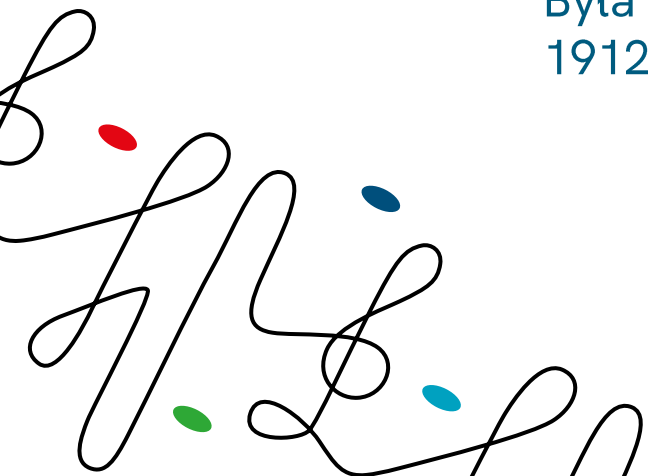
Władysława Markiewiczówna urodziła się 5 lutego 1900 roku w Bochni w rodzinie znanego dr. prawa Bronisława Markiewicza. W 1905 r. przeniosta się z rodziną do Rzeszowa, a w 1913 r. do Krakowa.

źródło

<http://liga-unesco.pl/czlonkowie/bochnia/>

Była wnuczką brata błogosławionego ks. Bronisława Markiewicza (1842-1912), który był założycielem Zgromadzeń Michalitów i Michalitek.

źródło

<http://perlyswietlne.net/bl-ksiadz-bronislaw-markiewicz/>

Władysław Markiewiczówna
czuła silną relację ze swoimi
profesorami, a później sama
będąc profesorem, była
mistrzem dla swoich uczniów

Mistrz (*łac. magister*)

Jej pierwszym nauczycielem
gry na fortepianie był Wiktor
Barabasz, dyrektor
krakowskiego
Konserwatorium i założyciel
Chóru Akademickiego UJ.

Portret Władysławy
Markiewiczówny

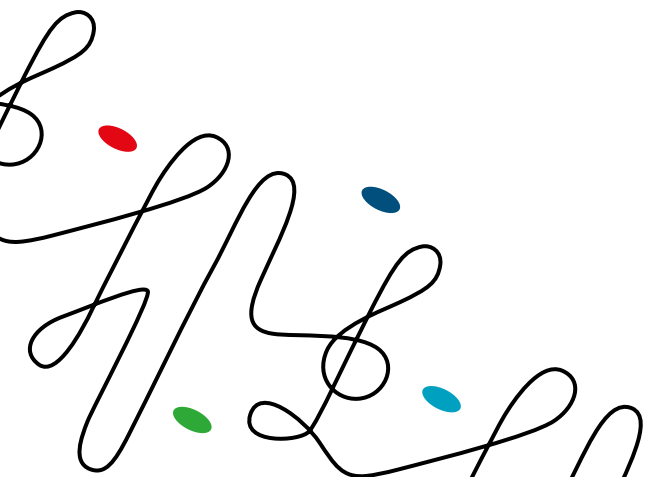
źródło

https://www.polmic.pl/index.php?option=com_mwosoby&id=801&litera=15&view=czlowiek&Itemid=5&lang=p
https://pl.wikipedia.org/wiki/Wiktor_Barabasz

Czym jest muzyka?

- Mitologicznie: **muzyka** to „sztuka Muz”
- Naukowo: to zbiór fal akustycznych o zamierzonych częstotliwościach i amplitudzie oraz ciszy pomiędzy nimi.

W tym sensie **muzyka** jest bardzo bliska **matematyce**.

Alegoria muzyki,
mal. Filippino Lippi XIV w..

źródło

https://pl.wikipedia.org/wiki/Muzyka#/media/Plik:Filippino_Lippi_001.jpg

Flet z Niemiec (okolice Ulm), uważany za najstarszy ze wszystkich instrumentów na świecie. Archeolodzy szacują, że ma 35 tys. lat.

Mały fragment polichromii kościoła we wsi Grębień koło Wielunia, która powstała ok 1530 r. i przedstawia skrzypka.

źródło

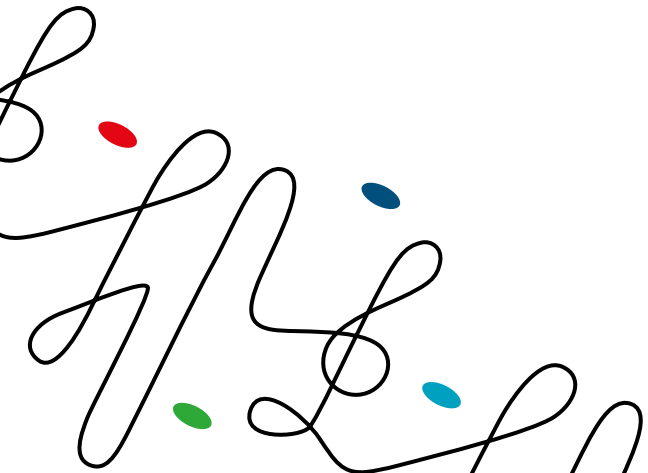
<https://kopalniawiedzy.pl/flet-najstarszy-kosciany-sep-jaskinia-Hohle-Fels-Nicholas-Conrad,7837>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Skrzypce#/media/Plik:Polskie_skrzypce_Gr%C4%99bie%C5%84_1530.jpg

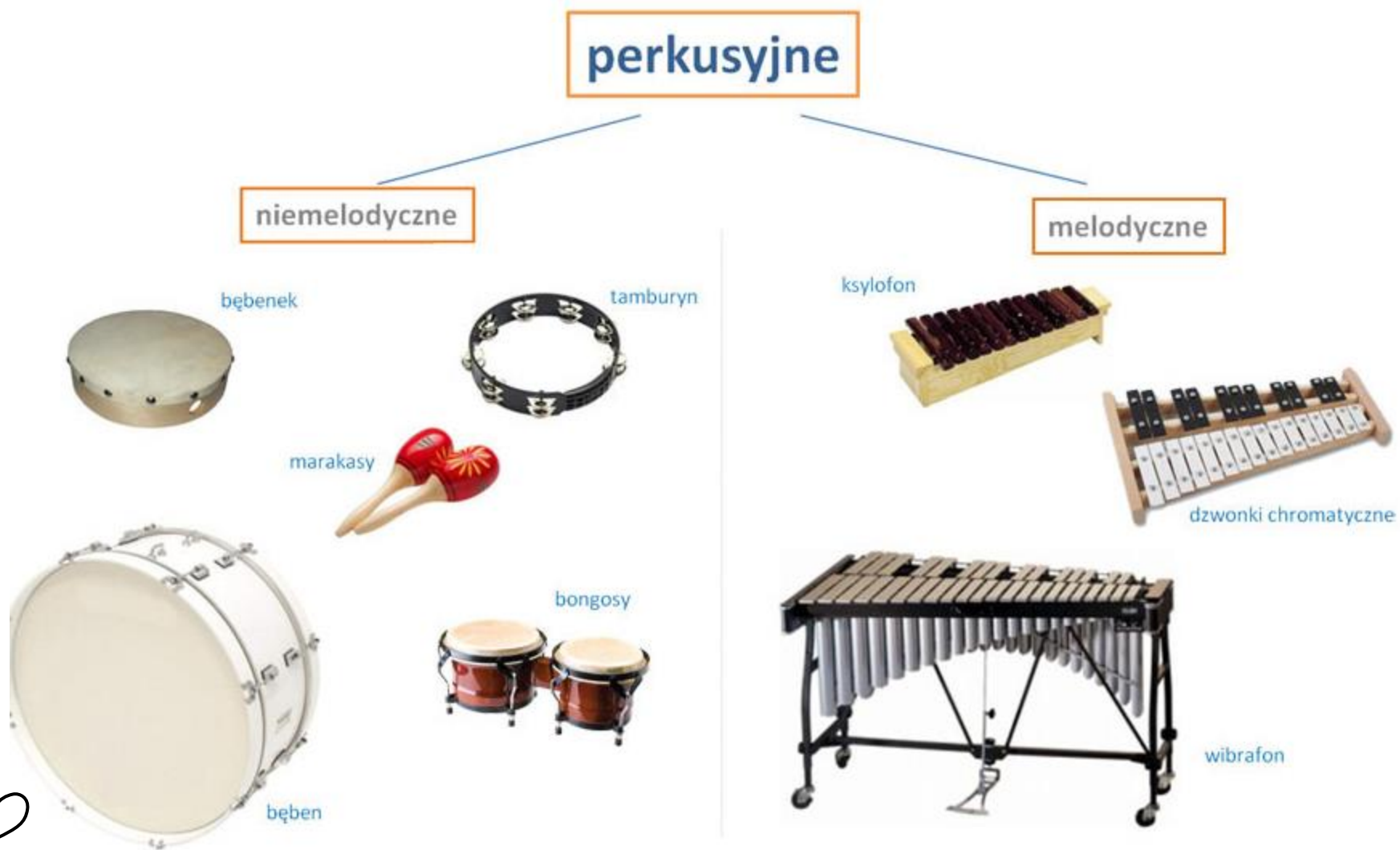
Wypisz nazwy jak największej liczby instrumentów muzycznych.

Dla ułatwienia podajemy klasyfikację instrumentów:

- perkusyjne: niemelodyczne, melodyczne
- strunowe: smyczkowe, szarpane, uderzane
- dęte: drewniane, blaszane, miechowe

Instrumenty muzyczne

źródło

<https://www.kursnamuzyke.pl/szkola-podstawowa/muzyka-w-4-6/instrumenty-muzyczne/podzial-instrumentow>

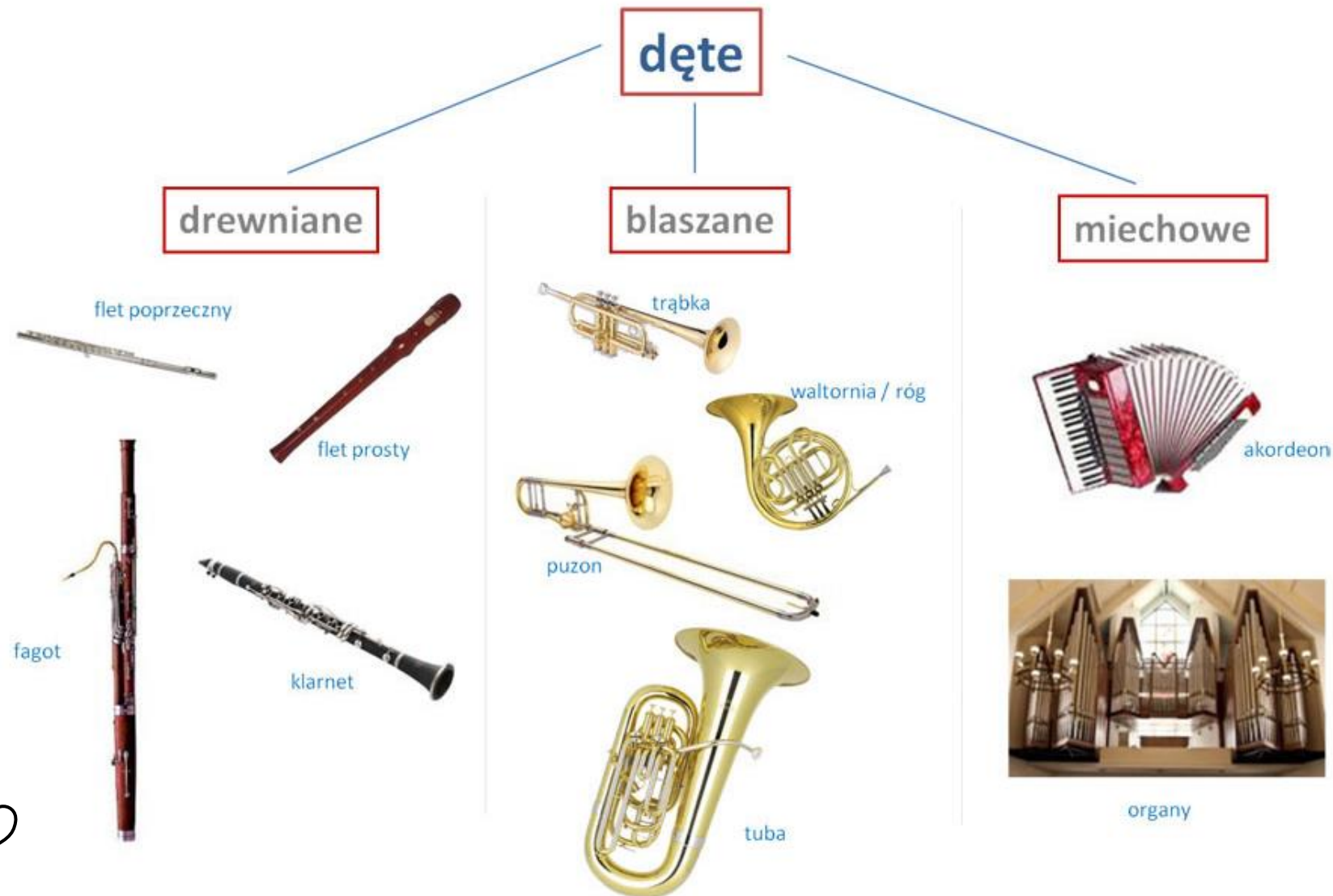
Instrumenty muzyczne

źródło

<https://www.kursnamuzyke.pl/szkola-podstawowa/muzyka-w-4-6/instrumenty-muzyczne/podzial-instrumentow>

Instrumenty muzyczne

źródło

<https://www.kursnamuzyke.pl/szkola-podstawowa/muzyka-w-4-6/instrumenty-muzyczne/podzial-instrumentow>

Ukochany instrument Władysławy Markiewiczówny to **fortepian**.

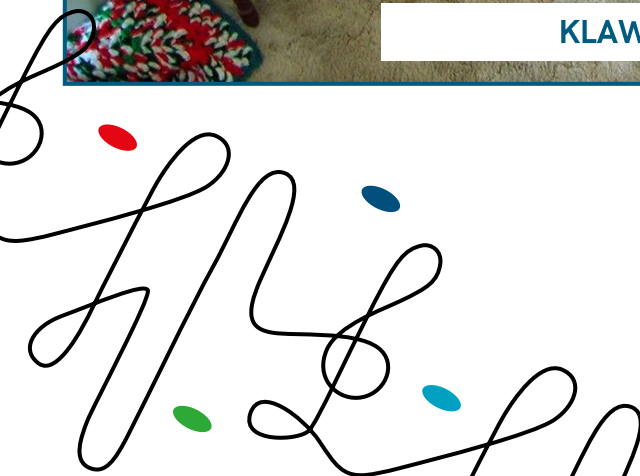
Jego nazwa pojawiła się pod koniec XVI w., ale wówczas był to raczej **klawikort**. Za datę powstania pierwszego fortepianu podaje się **1711 rok**, a jego twórcą był **Bartolomeo Cristofori**.

KLAWIKORD

FORTEPIAN

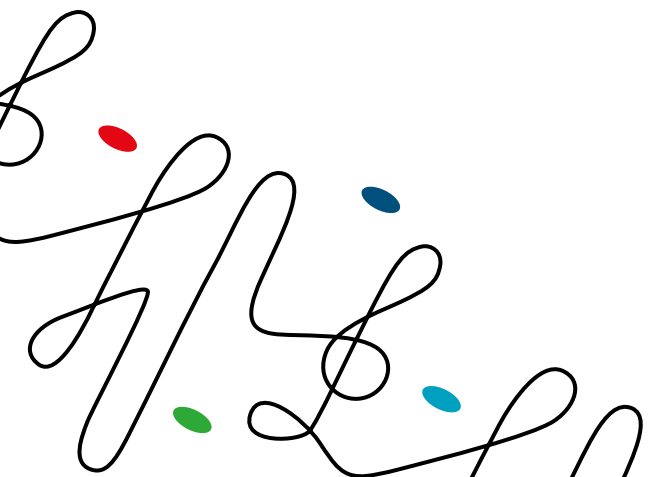

źródło

<https://www.polskieradio.pl/7/160/Artykul/2610737,III-Koncert-fortepianowy-Boreyko-powiedzialem-sobie-ze-musze-zagrac-ten-koncert>
<https://pl.wikipedia.org/wiki/Klawikord>

Fortepian wydaje dźwięk przez uderzenie klawisza, ten zaś powoduje uderzenie strun przez młoteczek. Jest więc instrumentem klawiszowym, strunowym i młoteczkowym.

Struny wydają dźwięki poprzez swoje drgania.

źródło

Autorstwa Gryffindor - Praca własna, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=10298468>

W latach 1915-20
Markiewiczówna uczyła się gry w
klasie fortepianu Konserwatorium
Towarzystwa Muzycznego w
Krakowie.

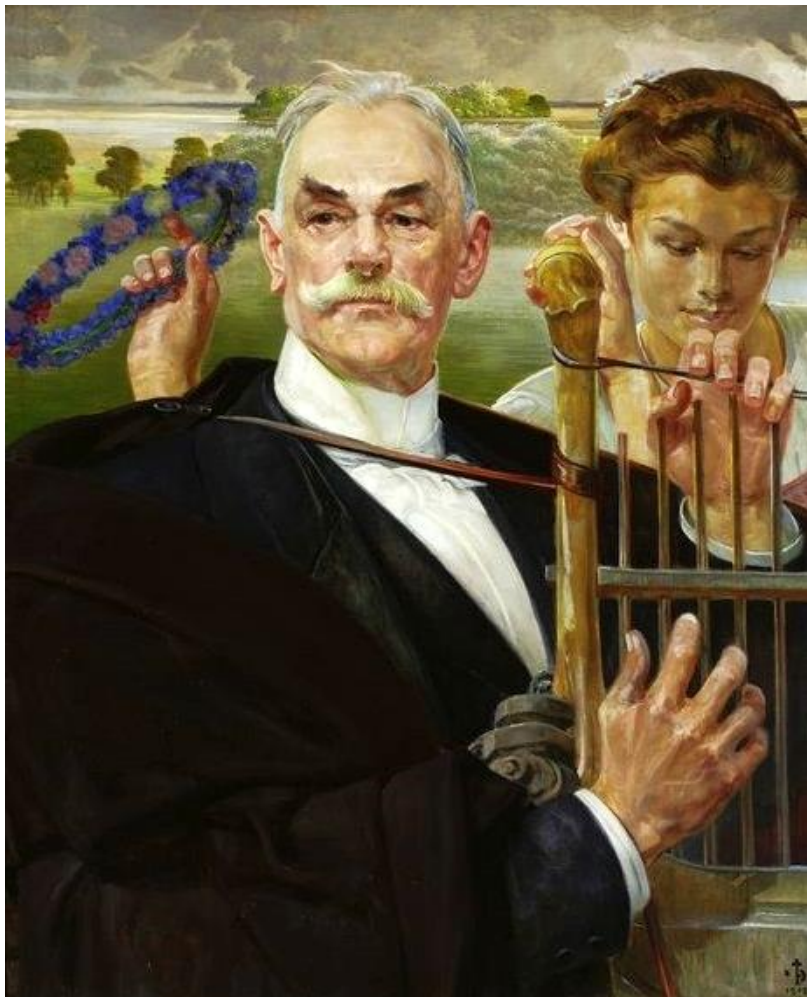
W 1922 r. wyjechała do Berlina,
aby kontynuować studia
z zakresu gry na fortepianie
pod kierunkiem Bruno Eisnera.

Na zdjęciu budynek Konserwatorium w czasach studiów Makiewiczówny.
Obecnie budynek należy do Teatru Starego w Krakowie

źródło

<https://ank.gov.pl/wp-content/uploads/2020/10/3-1.jpg>

Na koncercie dyplomowym zagrała między innymi utwór wybitnego kompozytora polskiego **Władysława Żeleńskiego**. Autor był na tym koncercie i zaakceptował interpretację.

Władysław Żeleński,
mal. J. Malczewski

źródło

https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82adys%C5%82aw_%C5%BBele%C5%84ski#/media/Plik:Malczewski_W%C5%82adys%C5%82aw_%C5%BBele%C5%84ski.jpg

I. Bias, M. Bieda, W. Markiewiczówna. *Kompozytorka, pianistka, pedagog*, Katowice 2000

Podczas studiów zaczęła odnosić sukcesy koncertując w Polsce i poza jej granicami.

W skład jej repertuaru wchodziły dzieła takich kompozytorów jak m.in.:

Jan Sebastian Bach,
Ludwig van Beethoven,
Fryderyk Chopin,
Robert Schumann,
Claude Debussy,
Arnold Schönberg,

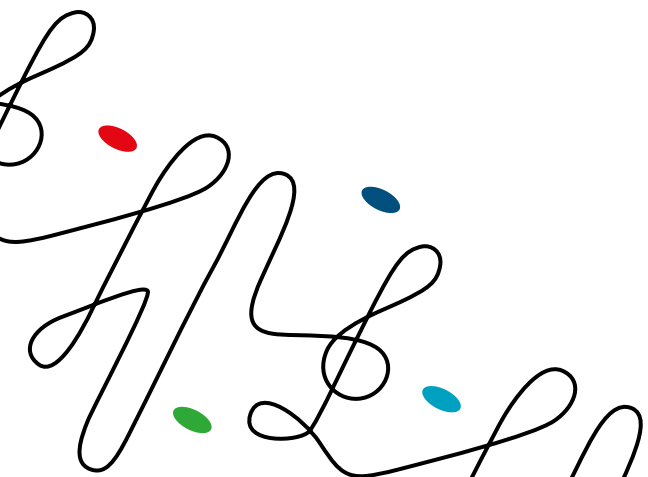
promowała też takich rodaków jak:

Karol Szymanowski,
Maurycy Moszkowski,
Zygmunt Noskowski,
Witold Friemann,
Władysław Żeleński.

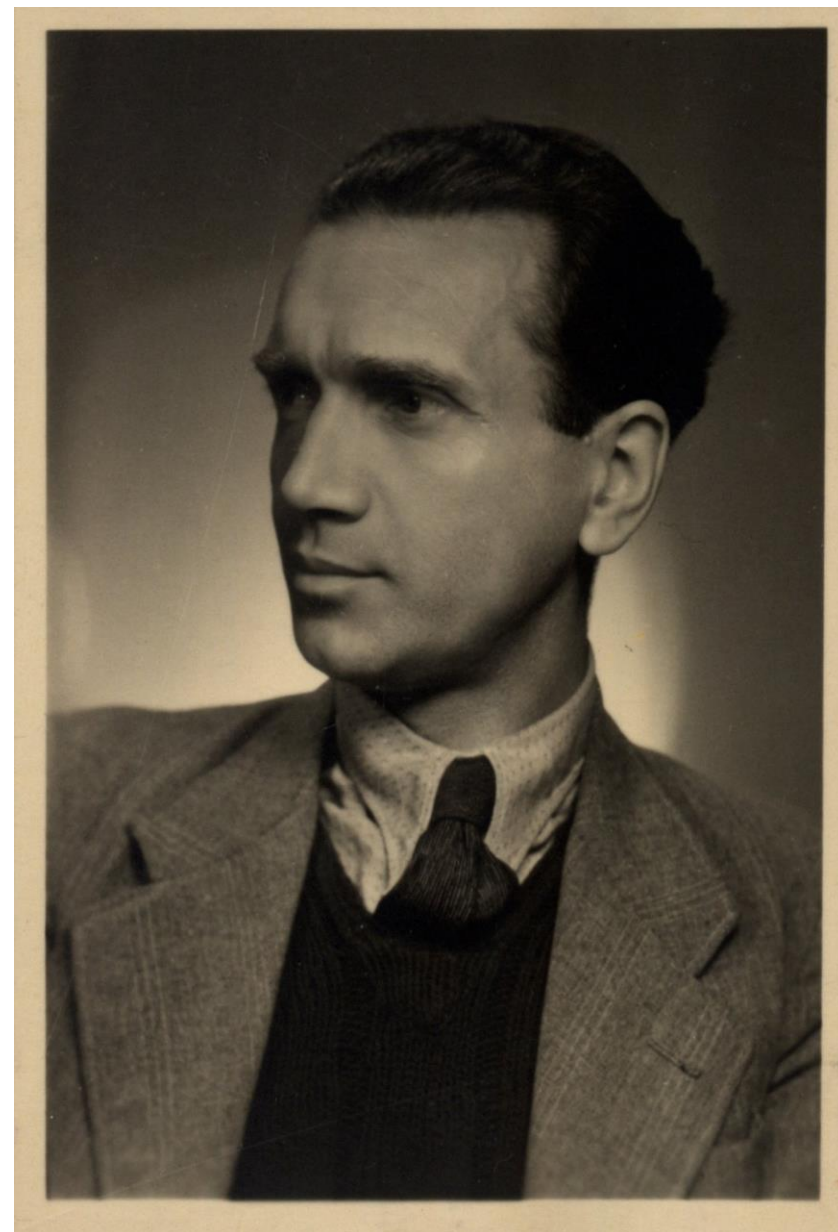
**Fot. Władysława Markiewiczówna
po koncercie w 1937 r., [w:] I. Bias, M.
Bieda, W. Markiewiczówna.
Kompozytorka, pianistka, pedagog,
Katowice 2000**

Tworzyła też bardzo udane duety z różnymi artystami:
Arturem Malawskim (skrzypce),
Zofią Drexler-Pastawską (sopran),
Stanisławą Korwin-Szymanowską (sopran),
a przede wszystkim **przez 25 lat duet fortepianowy ze
Stefanią Allinówną.**

Portret Artura
Malawskiego

źródło

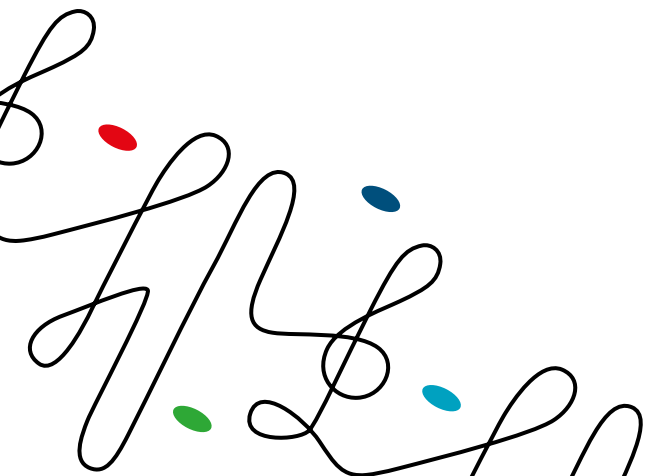
https://pl.wikipedia.org/wiki/Artur_Malawski#/media/Plik:Artur_Malawski_portret.jpg

Fot. Próba z Arturem Malawskim
przed koncertem w Krakowie,
1926 r.

źródło

I. Bias, M. Bieda, W. Markiewiczówna. *Kompozytorka, pianistka, pedagog*, Katowice 2000

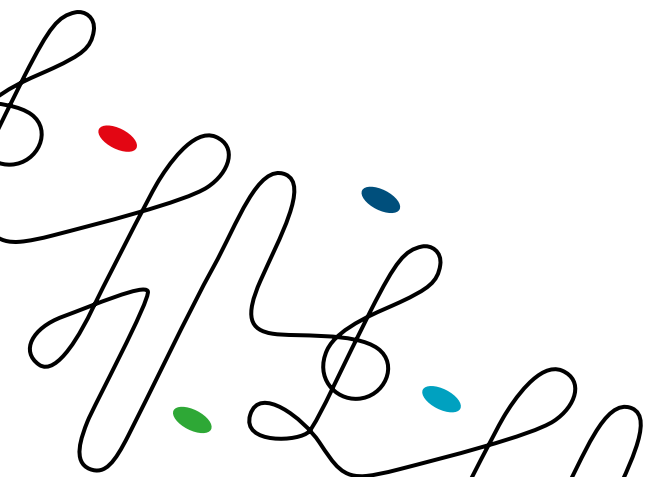

Fot. Władysława Markiewiczówna
w gronie kompozytorów krakowskich,
lata 30-te XX w.

źródło

I. Bias, M. Bieda, W. Markiewiczówna. *Kompozytorka, pianistka, pedagog*, Katowice 2000

W 1929 r. wróciła na stałe do Polski i została profesorem w klasie fortepianu Państwowego Konserwatorium Muzycznego w Katowicach.

Fot. Grono profesorów.
Pierwsza z lewej doc. Stefania Allinówna, pośrodku stoi prof. Władysława Markiewiczówna.

źródło

http://www.am.katowice.pl/?a=312_historia

Markiewiczówna obok koncertowania **komponowała** również **własne utwory**. Były to zazwyczaj małe formy: pieśni do słów wybitnych poetów, walce, kołysanki, sonaty i inne (głównie na fortepian). Szczególnie polubiła twórczość dla dzieci, w której osiągnęła mistrzostwo dopasowania tytułu do muzyki (np. „Plotkary”, „Pastuszek”, „Przy kołysce”, „Strach na wróble”).

Podczas II wojny światowej pracowała z narażeniem życia w tajnym nauczaniu. Pisała też muzykę dla Teatru Marionetek oraz Teatru Rapsodycznego, gdzie grał Karol Wojtyła.

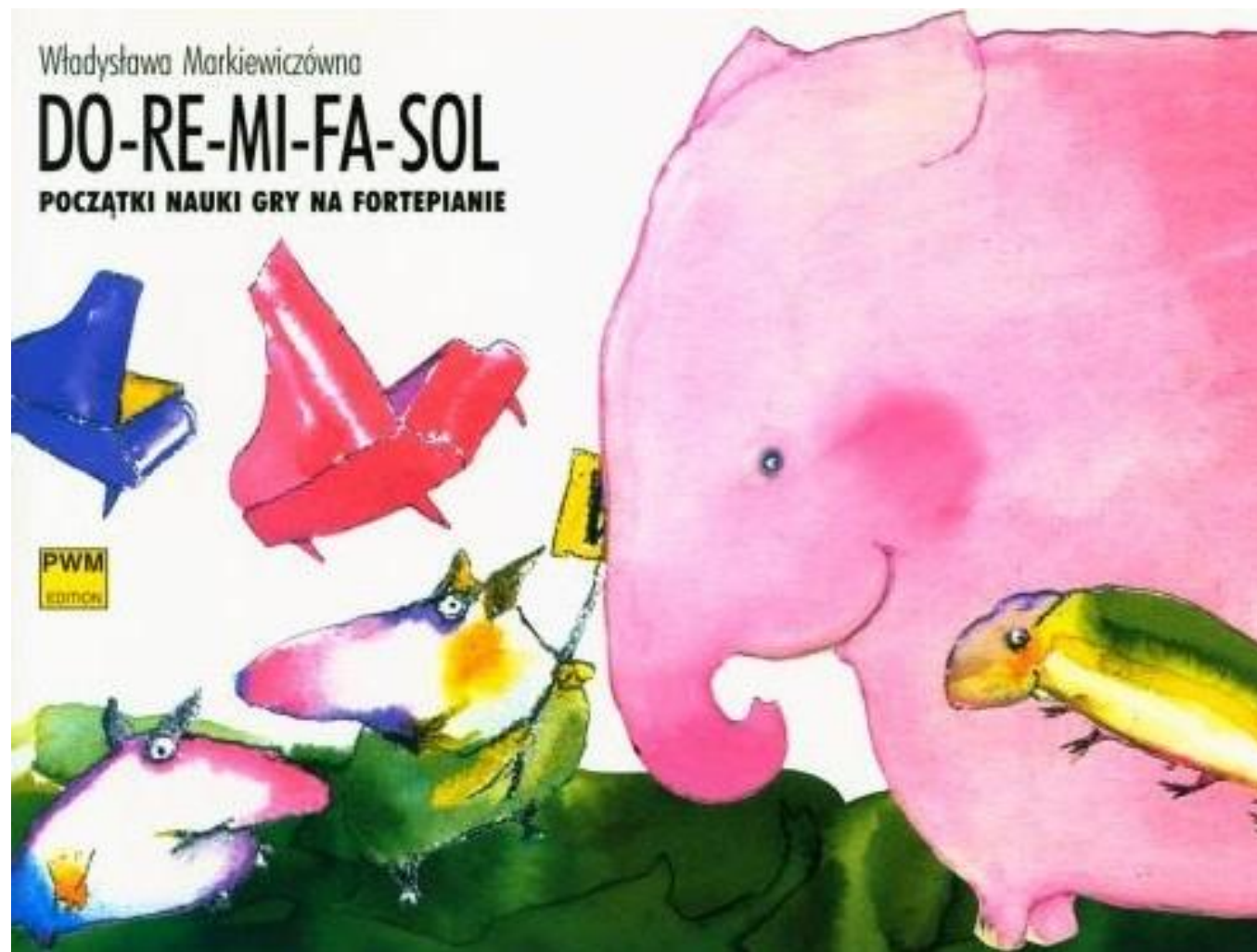

FORTEPIAN KONCERTOWY

źródło

https://pl.wiktionary.org/wiki/grand_piano#/media/Plik:Steinway_&_Sons_concert_grand_piano,_model_D-274,_manufactured_at_Steinway's_factory_in_Hamburg,_Germany_cropped.jpg

Władysława Markiewiczówna napisała **bestselerowy podręcznik**. *Do –re- mi-fa-sol* *Początki nauki gry na fortepianie* to według ocen pedagogów i uczących się z niego najważniejszy podręcznik dla adeptów gry na fortepianie.

źródło

<https://musiccook.pl/nauka-gry-na-instrumentach/8097-do-re-mi-fa-sol-poczatki-nauki-gry-na-forte pianie-markiewiczowna.html>

Wybitni uczniowie Markiewiczówny:

Kazimierz Kord, wybitny dyrygent i profesor, przewodniczący jury X Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina, dyr. Opery Krakowskiej i Filharmonii Narodowej

Wojciech Kilar, wybitny dyrygent i kompozytor, największą sławę światową zdobył jako twórca melodii do filmów fabularnych, jak: „Pan Tadeusz”, „Lalka”, „Hubal”, „Pianista”, „Wilcze echa”, „Sami swoi”, „Ziemia obiecana”, „Przygody pana Michała” i inne.

źródło

<https://opera.krakow.pl/zmarl-kazimierz-kord-nasz-dyrektor>

Fot. PAP/P. Gęsicki <https://dzieje.pl/kultura-i-sztuka/katowice-chca-kupic-i-przeznaczyc-na-cele-kulturalne-dom-wojciecha-kilara>

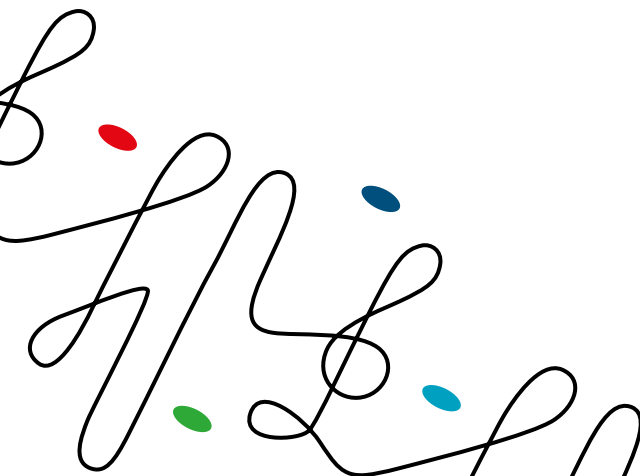
Ze wspomnień prof. Andrzeja Jasińskiego, jej wybitnego ucznia:

*„Lekcje były bardzo różne, najważniejsze czego nauczyłem się od profesorki to to, że lekcje wynikają z potrzeby chwili
i nastroju. (...) To co mi się później utrwaliło
i zostało na całe moje życie to to, że muzyka jest jak deklamacja. (...) Była wszechstronną profesorką i co najważniejsze, dawała taką swobodę, która zobowiązywała mnie do tego, żebym sam się uczył. Dużo się od profesorki nauczyłem takich właśnie rzeczy, które łączą życie, kulturę, estetykę, etykę i tradycję z muzyką.(...) Dzięki niej zostałem pianistą i pedagogiem.”*

źródło

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Jasi%C5%84ski_\(pianista\)#/media/Plik:Profesor_Andrzej_Jasi%C5%84ski.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Jasi%C5%84ski_(pianista)#/media/Plik:Profesor_Andrzej_Jasi%C5%84ski.jpg)

Władysława Markiewiczówna
zmarła 17 maja 1982 r. w
Katowicach.

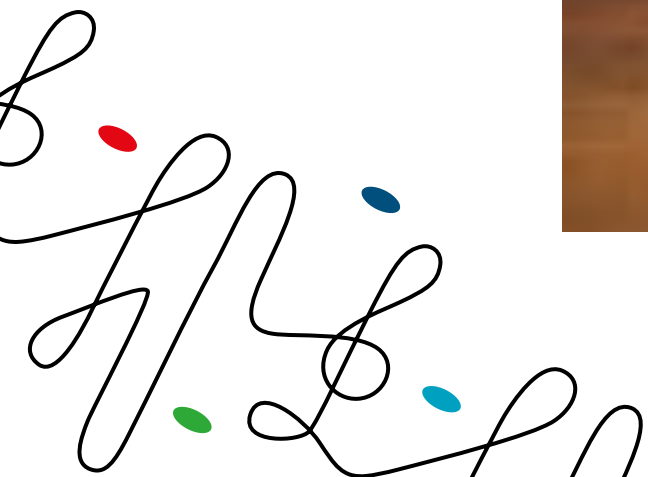
Fot. Grób Władysławy
Markiewiczówny na Cmentarzu
Rakowickim

źródło

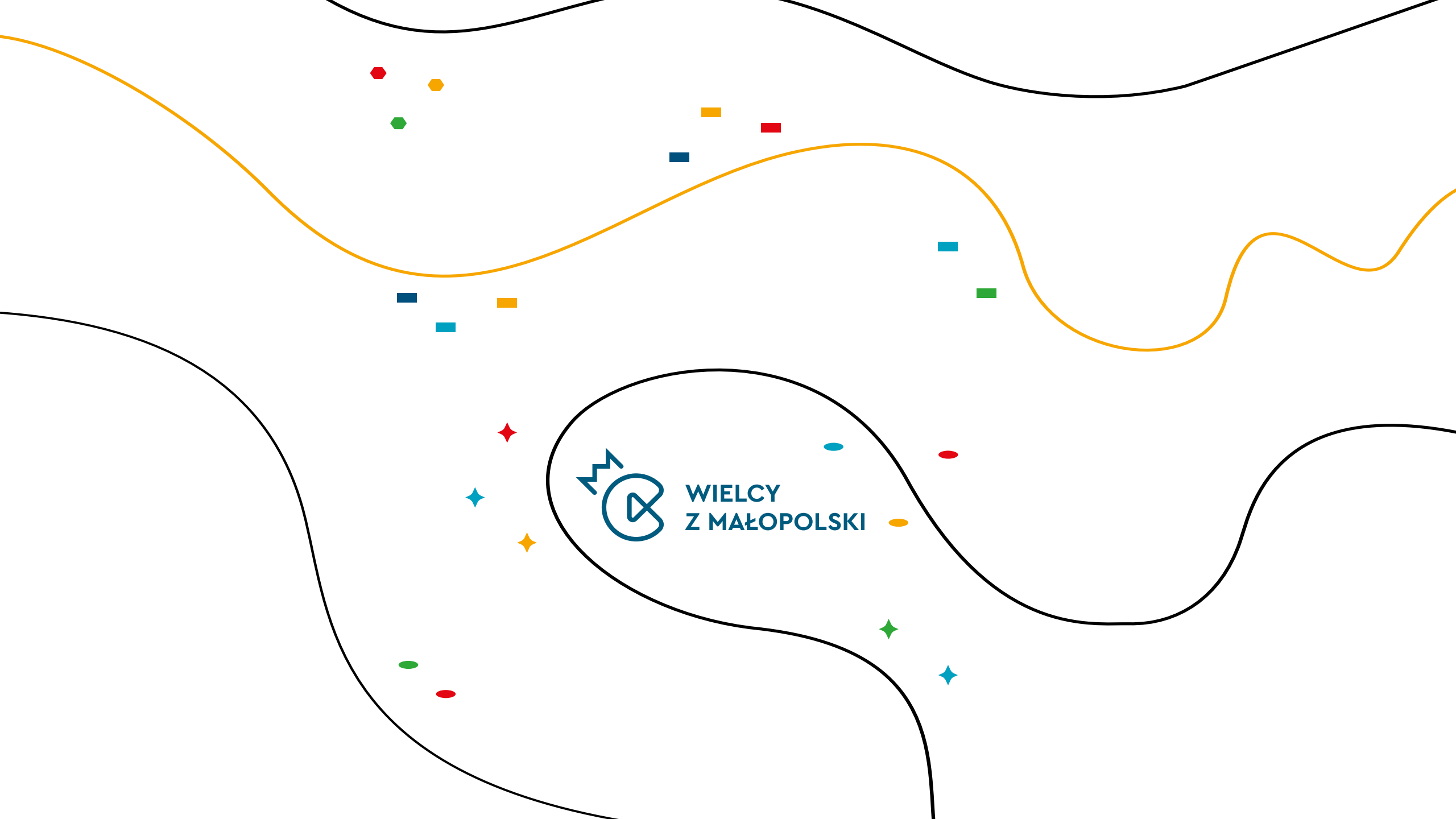
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/7c/Gr%C3%B3b_W%C5%82adys%C5%82awy_Markiewicz%C3%B3wny.jpg/440px-Gr%C3%B3b_W%C5%82adys%C5%82awy_Markiewicz%C3%B3wny.jpg

Link do nagrań utworów Władysławy Markiewiczówny:

WIELCY
Z MAŁOPOLSKI

Zadanie domowe:

Spróbuj uzasadnić pisemnie, dlaczego Władysławę Markiewiczówną możemy zaliczyć w poczet Wielkich z Małopolski.

